

Dosar nr. 2ra-1914/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. Ciprian Valah)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Vladislav Clima, Ecaterina Palanciuc, Ala Malî)

ÎNCHEIERE

10 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul:

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și Iaroslav Babușceac reprezentat de avocatul Maxim Sidorencu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iaroslav Babușceac împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,

împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției și Iaroslav Babușceac și s-a menținut hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 7 iulie 2017, Iaroslav Babușceac a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 19 aprilie 2011 a Procuraturii Rîșcani, mun. Chișinău, a fost pornită urmărirea penală în privința lui Iaroslav Babușceac, iar prin ordonanța din 30 ianuarie 2013 a fost pus sub învinuire în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, fiindu-i aplicat măsura preventivă sub formă de interdicție de părăsire a teritoriului Republicii Moldova.

Judecarea cauzei în prima instanță a început la 1 februarie 2013 și a durat mai mult de 2 ani, iar la 7 februarie 2015 a fost emisă sentința de achitare a reclamantului pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Sentința de achitare a primei instanțe a fost contestată cu apel de către procuror, cauza fiind examinată în instanța de apel în perioada 14 aprilie 2015 – 29 februarie 2016.

Prin decizia instanței de apel s-a respins apelul procurorului și s-a menținut sentința de achitare. Recursul acuzatorului înaintat în cauza respectivă a fost respins ca inadmisibil prin decizia din 27 septembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție.

A indicat reclamantul că, de la data pornirii urmăririi penale, luna aprilie 2011 și până la soluționarea cauzei penale în luna septembrie 2016, au trecut mai mult de 6 ani,

perioadă în care s-a aflat sub urmărire penală și aplicată măsura preventivă sub formă de interdicție de părăsire a teritoriului Republicii Moldova.

A menționat că, această situație i-a provocat prejudicii materiale și morale, cauzate în urma tragerii ilegale la răspundere penală, având un stagiul de muncă mai mare de 40 ani, se bucură în familie și societate de o reputație impecabilă, motiv pentru care a suferit grav în urma unui denunț fals și a acțiunilor neadecvate ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii care de la bun început au apreciat neobiectiv circumstanțele cauzei și au inventat învinuirea cu bună-știință, fiind impus să treacă prin toate instanțele judiciare pentru a-și demonstra nevinovăția sa.

Perioada îndelungată a urmăririi penale și a judecării cauzei penale i-au adus xxxxxxxx xxxxxxxx xxxxx x xxxxxxxxxxxx, ținând cont de faptul că la momentul pornirii urmăririi penale reclamantul deja avea vârsta de xx ani, iar la momentul finalizării cauzei vârsta de xx ani.

Vârsta înaintată, durata îndelungată a cauzei penale, în condițiile în care lipsea temeiul legal de tragere la răspundere penală, i-au fost xxxxxxxxxx, xxxxxxxxxx și xxxxxxxxxx xx xxxxxx xxxxxxxx..

În anul 2013, a xxxxxx xxxxxxxxxxxx xx Xxxxxxxxxxxxxx xxxx. xxxxx xxxxxxxxxxxx xx xxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxx, xxxxxxxx xxxxxxxx xx xxxxxx xxxxxxxx xx. Din acea perioadă xxxxxxxxxxxx xxxxxxxx, care sunt urmările directe ale urmăririi penale la care a fost supus, ceea ce denotă gradul puternic xxxxxxxx xxxxxxxx cauzate în urma acțiunilor ilegale ale procurorului și organului de urmărire penală.

A considerat reclamantul că, circumstanțele indicate duc la despăgubirea adecvată pentru suferințele morale suportate pe care le estimează la suma de 100 000 de lei.

A solicita reclamantul Iaroslav Babușceac încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 100 000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iaroslav Babușceac prejudiciul moral în mărime de 30 000 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prind decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției și Iaroslav Babușceac și s-a menținut hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani.

La 25 iulie 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel eronat a interpretat dreptul material ce reglementează aprecierea prejudiciului moral. A indicat că, suma prejudiciului dispusă spre încasare este una exagerată. Instanțele ierarhic inferioare au evaluat subiectiv daunele morale, iar criteriile care au stat la baza cuantumului despăgubirilor urmau a fi obiective.

La stabilirea cuantumului despăgubirii acordate cu titlu de prejudiciu moral, instanța de judecată a aplicat eronat normele dreptului material și a apreciat arbitrar argumentele participanților la proces.

Solicită Ministerul Justiției admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

La 14 august 2018, Iaroslav Babușceac, reprezentat de avocatul Maxim Sidorenco a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel a reținut parțial circumstanțele importante pentru stabilirea compensației echitabile a prejudiciului moral cauzat prin aplicarea interdicției de a părăsi localitatea și durata îndelungată a cauzei penale. La fel a respins sau a ignorat în mod arbitrar unele argumente care denotă existența criteriilor legale ce condiționează adjudecarea compensației mult mai mare decât suma dispusă spre încasare.

Solicită Iaroslav Babușceac casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu modificarea sumei dispuse spre încasare prin majorarea cuantumului la suma de 100 000 de lei.

Examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și Iaroslav Babușceac reprezentat de avocatul Maxim Sidorencu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 14 august 2018 și 17 august 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Însă, intimații nu au depus referință prin care să-și expună opinia asupra motivelor invocate în cererile de recurs.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând temeiurile invocate în cererile de recurs declarate de Ministerul Justiției și Iaroslav Babușceac reprezentat de avocatul Maxim Sidorencu, în raport cu materialele cauzei civile, consideră că acesta este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din actele cauzei se constată că, decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 9 iulie 2018 (f.d.119). Astfel, cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției la data de 25 iulie 2018 și cererea de recurs depusă de Iaroslav Babușceac la data de 14 august 2018, sunt în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate de Ministerul Justiției și de către Iaroslav Babușceac, reprezentat de avocatul Maxim Sidorencu, în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În circumstanțele sus relatate și reieșind din faptul că, argumentele recursurilor sânt similare argumentelor invocate în instanța de fond și cea de apel, constituind deja obiect al dezbaterilor judiciare fiind apreciate sub aspectul dublului grad de jurisdicție, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursurile declarate de Ministerul Justiției și Iaroslav Babușceac nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Ministerul Justiției și Iaroslav Babușceac reprezentat de avocatul Maxim Sidorencu, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu